

CHINA MIÉVILLE

THE CITY
&
THE CITY

ČAINA MJĒVILS

PILSĒTA
UN
PILSĒTA

No angļu valodas tulkojis
Vilis Kasims

IZDEVNIECĪBA
PROMETEJS

UDK 821.111-3

Mj001

China Miéville

THE CITY & THE CITY

Copyright © 2009 China Miéville

The moral right of the author has been asserted.

All rights reserved.

Translation copyright © 2018

Šis ir daiļliteratūras darbs. Visas personas, organizācijas un notikumi, kas aprakstīti šai romānā, ir autora iztēles auglis. Visas šī darba tiesības ir aizsargātas. Izdevumu reproducēt, kopēt vai citādi pavairot un izplatīt bez apgāda rakstiskas atļaujas ir aizliegts.

Izdevniecība Prometejs

SIA Prometejs AB, Tīlta ielā 20

www.prometejs.lv

No angļu valodas tulkojis *Vilis Kasims*

Redaktore *Anete Caune*

Mākslinieks *Artūrs Bērziņš*

Izdevniecības vadītājs *Andris Bekmanis*

© Tulkojums latviešu valodā, izdevniecība *Prometejs*

ISBN 978-9934-553-20-2

Grāmata iespiesta SIA Jelgavas tipogrāfija

Ar mīlestību pieminot manu māti
Klaudiju Laitfūtu

“Pilsētas dziļumos atklājas, tā sakot,
dubultas ielas, līdzinieku ielas,
melīgas un mājīgas ielas.”

— *Bruno Šulcs, “Kanēļa bodītes un citi stāsti”*

PIRMĀ DAĻA

BEŠĒLA

Pirmā nodaļa

NEREDZĒJU NEDZ IELU, nedz arī ko daudz no apkaimes. Mūs iejoza putekļkrāsas daudzdzīvokļu mājas, pa kuru logiem ārā liecās vīrieši un sievietes ar sagulētiem matiem un dzērienu krūzēm rokās; viņi brokastoja un vēroja mūs. Atvērtais pagalmis starp ēkām reiz bija bijis smalki veidots. Tas bija ieslīps kā golfa laukums — kā bērna mēģinājums atdarināt īstu ģeogrāfiju. Varbūt viņi bija plānojuši to apmežot un iekārtot diķi. Jaunaudze tur bija, taču visi kociņi bija miruši.

Pagalms bija nezāļu pilns, to caurda starp atkritumiem iestaigātas, riepu izdangātas takas. Tur jau bija policisti, kas noņēmās ar saviem darbiem. Nebiju tur pirmais detektīvs — redzēju arī Bardo Nostinu un pāris citu —, bet man bija augstākā pakāpe. Sekoju seržantam uz vietu starp zemu, pamestu torni un skeitborda parku, kam apkārt stāvēja lielas, bungām līdzīgas atkritumu tvertnes. Tur bija sanākusi lielākā daļa manu kolēģu. Mazliet tālāk bija dzirdami doku trokšņi. Policistu priekšā uz sienas sēdēja bariņš pusaudžu. Vīrs sanākušajiem līkumoja kaijas.

“Inspektor.” Pamāju kolēģim, kurš bija mani uzrunājis. Kāds piedāvāja kafiju, bet es papurināju galvu un palūkojos uz sievieti, kuru apskatīt biju atnācis.

Viņa gulēja netālu no skeitborda rampām. Neviens nav mierīgs tādā veidā kā mirušie. Vējš kustina viņu matus, kā tagad tas kustināja viņējos, un viņi nepavisam nereaģē. Viņa gulēja neglītā pozā, savādi salocītām rokām un kājām tā, it kā grasītos uzslieties stāvus. Seja bija pavērsta pret zemi.

Tā bija jauna sieviete brūniem, divās zirgastēs savilktiem matiem; astītes cēlās augšup kā augi. Viņa bija teju vai kaila — bija skumji šajā

aukstajā rītā redzēt viņas ādu gludu, bez zosādas pumpiņām. Kājās viņai bija tikai ieplēstas zeķbikses un viena augstpapēdene. Pamanījusi, ka to meklēju, man pamāja seržante, kas gabalu nostāk sargāja nokritušo kurpi.

Bija pagājis pāris stundu kopš liķa atrašanas. Nopētīju mirušo sievieti. Aizturētu elpu pieliecos, lai ielūkotos viņai sejā, bet visu uzmanību piesaistīja viena atvērtā acs.

“Kur Šukmans?”

“Vēl nav ieradies, inspektor...”

“Lai kāds viņam piezvana, saka, lai velkas šurp.” Piesitu savam rokas pulkstenim. Manā pārziņā bija tas, ko mēs saucām par *mise-en-crime*. Pirms patologanatoma Šukmana ierašanās neviens nedrīkstēja sievietei pieskarties, taču darāmā mums vienalga netrūka. Novērtēju redzamību. Bijām nomaļā vietā, kur mūs aizsedza atkritumu tvertnes, bet es jutu mums pievērstu visas apkaimes uzmanību, kas lodāja pa ādu kā kukaiņi. Mīņājāmiešiem uz vietas.

Līdzās rūsējošu dzelzs detaļu klājumam, ko vietām papildināja pamestas ķēdes, starp divām miskastēm stāvēja uz stūra pacelts slapjš matracis. “Tas bija viņai virsū.” To teica policijas konsteble, vārdā Lizbjeta Korvija — gudra jauna sieviete, ar kuru pāris reizi biju strādājis kopā. “Nevarētu gluži teikt, ka viņa bija labi paslēpta, bet laikam jau tas lika viņai mazliet izskatīties pēc atkritumu čupas.” Aptuvenā taisnstūrī apkārt mirušajai sievietei varēju saskatīt tumšāku zemi — matrača pasargātās rāsas atliekas. Tur bija notupies Nostins, cieši to pētīja.

“Sīkie, kas viņu atrada, bija pa pusei nocēlušī nost to matraci,” sacīja Korvija.

“Kā viņi atrada sievieti?”

Korvija norādīja uz zemi — nelielām dzīvnieku pēdām.

“Neļāva tiem viņu saplosīt. Ieraudzījuši, kas īsti tur guļ, viņi aizskrēja kā plēsti un piezvanija mums. Kad ieradās mūsējie...” Viņa uzmeta skatienu diviem man nepazīstamiem policistiem.

“Viņi nocēla to matraci?”

Korvija pamāja. “Gribēja paskatīties, vai viņa vēl dzīva, tā šie teica.”

“Kā viņus sauc?”

“Šušķils un Brjamins.”

“Un ūitie ir tie atradēji?” Pamāju uz klusējošo pusaudžu pusi. Divas meitenes, divi puiši. Vecumā ap piecpadsmīt, nosaluši, nodurtām acīm.

“Jā. Košļātāji.”

“Iestiprinājušies jau no rīta?”

“Tādi apzinīgi, ne?” viņa noprasīja. “Varbūt kandidē uz mēneša narkaša balvu. Te viņi ieradās mazliet pirms septiņiem. Tā tas skeitparks ir organizēts, starp citu. To izveidoja tikai pirms pāris gadiem, agrāk te nebija nekā, bet vietējie ir precīzi noteikuši maiņas. No pusnakts līdz deviņiem rītā ūeit uzturas tikai košļātāji, no deviņiem līdz vienpadsmitiem savu dienu plāno vietējā banda, bet no vienpadsmitiem dienā līdz pusnaktij dzīvojas skeiteri un skrituļslidotāji.”

“Ieroči viņiem ir?”

“Vienam no puikām ir duncītis, bet tāds tiešām sīks. Pat pienzūrku nevarētu aplaupīt — vienkārša rotaļlieta. Un katram pa košļājamajam. Tas arī viss.” Viņa paraustīja plecus. “Tā manta nebija pie viņiem; atradām to uz zemes pie sienas, bet,” atkal plecu paraustīšana, “neviens cita tuvumā nebija.”

Viņa pieaicināja vienu no mūsu kolēģiem un atvēra viņa somu. Tur bija sveķainas zāles kūlīši. Slengā to sauc par feldu — tas bija spēcīgs *Catha edulis* hibrīds ar pievienotu tabaku, kofeīnu un ūo to stiprāku, kā arī stikla ūķiedras pavedieniem vai ko tamlīdzīgu, kas nobrāztu smaganas un ļautu vielai iekļūt asinsritē. Tās nosaukums ir trīsvalodīga vārdu spēle: izcelsmes vietā to sauc par *khat*, savukārt dzīvnieks, kuru angļiski sauc *cat* un izrunā tāpat kā *khat*, mūsu valodā ir *feld*. Paostīju kūlīšus. Diezgan vāja manta. Aizgāju līdz vietai, kur vateņos drebinājās četri pusaudži.

“*Sup, policeman?*” noprasīja viens no puišiem hiphopa angļu valodai līdzīgā izrunā ar bešeliēšu akcentu. Viņš pacēla acis un, neraugoties uz savu bālumu, nenovērsās no mana skatiens. Labi neizskatījās ne viņš, ne viņa biedri. No savas vietas viņi nebūtu varējuši saredzēt mirušo sievieti, bet viņi tai virzienā pat neskatījās.

* “Kas i', policist?” (angļu valodā).

Viņi noteikti zināja, ka mēs atradīsim Feldu un zināsim, ka tas pierējis viņiem. Viņi būtu varējuši neko neteikt, vienkārši laisties projām.

“Es esmu inspektors Borlū,” teicu. “Īpaši smago noziegumu nodaļa.”

Neteicu: “Tjadors.” Šādā vecumā viņus ir grūti pratināt — par vecu, lai sauktu vārdā, lai lietotu eifēmismus un izmantotu rotaļlietas, bet arī ne gana veci, lai būtu viennozīmīgi pretinieki, lai vismaz noteikumi būtu skaidri. “Kā tevi sauc?”

Puisis vilcinājās, apsvēra iespēju izmantot savu iesauku, kuru pats sev bija piešķīris, tomēr beigās to nedarīja. “Viljems Bariči.”

“Jūs viņu atradāt?” Viņš pamāja, un pēc tam to pašu izdarīja arī viņa draugi. “Pastāsti.”

“Mēs šite atnācām tāpēc, nu, tāpēc, lai...” Viljems uzgaidīja, bet par viņa narkotikām es neko neteicu. Viņš nodūra acis. “Tad ieraudzījām kaut ko zem tā matrača un novilkām to nost. Te bija daži...” Viņa draugi pacēla skatu, kamēr Viljems vilcinājās — acimredzot mānīcības dēļ.

“Vilki?” noprasiu. Viņi saskatījās.

“Jā, te ošņājās tāds kreisais bariņš un... Nu, mēs iedomājāmies, ka...”

“Cik ilgi pēc jūsu ierašanās tas bija?” pajautāju.

Viljems paraustīja plecus. “Es nez. Pāris stundas?”

“Tuvumā bija vēl kāds?”

“Kādu laiciņu iepriekš bijām pamanījuši vēl dažus džekus.”

“Sagādniekus?”

Viņš paraustīja plecus. “Un tad zālē iebrauca viens furgoniņš un atlaida te klāt, bet pēc kāda laika atkal aizvācās. Ne ar vienu nerunājām.”

“Kad parādījās tas furgons?”

“Nezinu.”

“Bija vēl tumšs.” To teica viena no meitenēm.

“Labs ir. Viljem, pārējie, ja gribat, mēs jums sagādāsim brokastis un kaut ko uzdzēramu.” Pamāju viņu sargiem. “Ar vecākiem esam runājuši?” noprasiu.

“Jau nāk, bos. Tikai šamējos,” norāde uz vienu no meitenēm, “nevaram sakontaktēt.”

“Turpiniet mēģināt. Bet pagaidām savāciet viņus uz centru.”

Visi četri pusaudži saskatījās. “Eu, tas ir galīgi garām,” nedroši ieteicās otrs puisis. Viņš zināja, ka bariņa iekšpolitiskā kārtība liek iebilst manam rikojumam, lai gan patiesībā viņš gribēja sekot manam padotajam. Melnā tēja un maize, un dokumentu aizpildīšana, garlaicība un garās dienasgaismas lampas — tas bija pavisam citādi nekā pagalma tumsā vilkt nost to slapjo, smago, neērto matraci.

STEPENS ŠUKMANS UN VIŅA PALĪGS Hamds Hamziničs bija ieradušies. Palūkojos pulkstenī. Šukmans nepievērsa man uzmanību. Pārlicies pār līķi, viņš nosēcās. Apstiprināja nāves iestāšanos. Izteica novērojumus, kurus Hamziničs pierakstīja.

“Laiks?” prasīju.

“Aptuveni divpadsmit stundas,” sacīja Šukmans. Viņš uzspieda vienam no sievietes locekļiem. Viņa sašūpojās. Tā kā bija iestājies līķa stingums un uz zemes viņa gulēja nestabili, nāves pozā viņa droši vien bija sastingusi, guļot citur, uz citām virsmām. “Viņa netika nogalināta šeit.” Daudz biju dzirdējis, ka Šukmanam darbs padodas labi, taču nebiju redzējis nekādus pierādījumus, ka viņš būtu kas vairāk par vienkārši kompetentu patoloģanatomu.

“Gatavs?” viņš apjautājās vienai no nozieguma vietas izmeklētājām. Viņa uzņēma vēl divas fotogrāfijas no dažādiem rakursiem un pamāja. Ar Hamziniča palīdzību Šukmans apvēla sievieti otrādi. Izskatījās, ka viņa cīnās pretī savā krampjainajā nekustīgumā. Pagriezta viņa izskatījās absurdi, kā beigtu kukaini tēlojošs cilvēks: locekļi bija saliekti un viņa šūpojās uz mugurkaula.

Sievietes acs lūkojās uz mums cauri drebošajiem matiem uz pieres. Viņas seja bija sastingusi pārsteigtā sasprindzinājumā; viņa nemitīgi izbrīnīja pati sevi. Viņa bija jauna, pamatīgi sazieķējusies, bet kosmētika bija izsmērēta pa visu stipri sasisto seju. Bija neiespējami noteikt, kā viņa izskatījās dzīvē, kādu seju domās redzētu viņas paziņas, izdzirdējuši sievietes vārdu. Iespējams, labāk to sapratīsim vēlāk, kad nāve viņu atslābinās. Ķermeņa priekšpusi iezīmēja asinis, tumšas kā zeme. Kameras zibsnīja un zibsnīja.

“O, sveiks, nāves cēloni,” Šukmans pateica brūcēm krūtīs.

Pāri sievietes kreisajam vaigam un zem žokļa stiepās gara, sarkana rēta. Sagriezta bija puse sejas. Vairāku centimetru garumā rēta bija gluda, gāja pāri miesai taisni kā otas triepiens. Nonākot zem žokļa, zem mutes nokares, tā kļuva neglīti robaina un beidzās vai sākās ar dziļi izrautu caurumu mikstajos audos aiz kaula. Viņa vērās manī neredzošām acīm.

“Pabildējiet arī bez zibspuldzes,” sacīju.

Kamēr Šukmans kaut ko murmināja, es novērsos līdz ar vēl dažiem — raugoties es būtu juties kā lūriķis. Formās tērptie *mise-en-crime* tehniskie izmeklētāji — mūsu valodā mektehi — pārlūkoja apkārtni arvien plašākā lokā. Viņi pārcilāja atkritumus un izrakņāja mašīnu riepu atstātās pēdas. Nolika uz zemes atskaites zīmes un fotografēja.

“Labi.” Šukmans piecēlās. “Vācam viņu projām no šejienes.” Divi vīrieši uzcēla sievieti uz nestuvēm.

“Jēzus Marija,” es teicu. “Apsedziet viņu.” Kāds nez kur atrada segu, un viņi visi devās Šukmana mašīnas virzienā.

“Pie darba ķeršos šopēcpusdien,” viņš teica. “Tevi tur satikšu?” Pakustināju galvu, neko neapsolīdams. Pagāju pretī Korvijai.

“Nostin,” uzsaucu, kad biju nostājies tā, lai sarunu dzirdētu arī viņa. Korvija pacēla skatienu un pienāca mazliet tuvāk.

“Inspektor,” sacīja Nostins.

“Stāsti.”

Viņš iemalkoja kafiju un nervozi palūkojās uz mani.

“Prostitūta?” viņš ierunājās. “Pirmie iespaidi, inspektor. Šajā apkaimē, piekauta, kaila? Un...” Viņš pavirpināja pirkstu pret savu seju, norādot uz viņas pārspīlēto uzkrāsošanos. “Prostitūta.”

“Konflikts ar klientu?”

“Jā, bet... Nu, ja būtu bijuši tikai ķermeņa ievainojumi, tā varētu domāt, tad varētu būt iespējams, ka viņa nav bijusi ar mieru darīt, ko griebjis viņš, nu, tā kaut kā. Tad viņš sācis trakot. Bet šitais.” Viņš vēlreiz nemierīgi pieskārs savam vaigam. “Tas ir kas cits.”

“Trakais?”

Viņš paraustīja plecus. “Iespējams. Sagrieza viņu, nogalināja, atstāja tepat. Turklāt tas mērglis ir pārdrošs, viņam pie kājas, ka mēs viņu atradīsim.”

“Pārdrošs vai dumjš.”

“Vai pārdrošs *un* dumjš.”

“Tātad pārdrošs, dumjš sadists,” sacīju. Viņš pacēla skatienu. *Iespējams.*

“Labi,” teicu. “Tā varētu būt. Apstaigā vietējās ielēnas. Uzprasi kādam mentam, kurš pazīst šito rajonu. Pajautā, vai viņām te nesen ir bijušas problēmas ar kādu klientu. Izplatīsim fotogrāfiju, kā vārdu izmantojot Fulanu Meiteni.” Izmantoju parasto nezināmām sievietēm atvēlēto vārdu. “Vispirms gribu, lai tu nopratini Bariči un viņa draudziņus. Esi pieklājīgs, Bardo, viņiem nebija obligāti par to ziņot mums. Es to domāju nopietni. Un paņem klāt Jaseku.” Ramira Jaseka bija lieliska pratinātāja. “Piezvanīsi man pēcpusdienā?” Kad viņš bija aizgājis tik tālu, ka vairs nevarēja mūs sadzirdēt, sacīju Korvijai: “Pirms dažiem gadiem ielasmeitas slepkavības lietā mēs nebūtu dabūjuši pat pusi no šiem čāļiem.”

“Tālu esam tikuši,” viņa noteica. Viņa nebija neko daudz vecāka par mirušo sievieti.

“Nedomāju, ka Nostins ir sajūsmā par ielu pārstaigāšanu, bet varbūt pamanīji, ka viņš nesūdžas,” sacīju.

“Tālu esam tikuši,” viņa atkārtoja.

“Ja?” Pacēlu vienu uzaci. Palūkojos Nostina virzienā. Uzgaidīju. Atcerējos Korvijas darbu pie Šulbana pazušanas, kas bija daudz sarežģītāka lieta, nekā bija izskatījies sākumā.

“Vienkārši, pats saproti, mums vajadzētu paturēt prātā arī citas iespējas,” viņa sacīja.

“Pastāsti.”

“Tas, kā viņa ir uzkrāsojusies. Redzi, viss ir zemes un brūnos toņos. Uzklāts biežā slānī, bet nav nekas tāds...” Viņa valšķīgi uzmeta lūpu. “Un ievēroji viņas matus?” Biju ievērojis. “Nav krāsoti. Pabraukājies ar mani pa Ginterštrāsi arēnas pusē, paskaties uz meitenēm, kas tur strādā. Domāju, ka divas trešdaļas būs blondas. Un pārējām mati ir melni vai asinssarkani,

vai kaut kā tā. Un...” Viņa paķemmēja ar pirkstiem gaisu kā matus. “Tie ir netīri, bet daudz labākā stāvoklī nekā manējie.” Viņa izlaida roku cauri pašas sašķeltajiem matu galiem.

Daudzām Bešelas ielasmeitām, jo sevišķi šādos rajonos, galvenā prioritāte bija ēdiens un apģērbs viņu bērniem, tad felds vai kreks, ēdiens pašām un, visbeidzot, citi pirkumi, kuru sarakstā matu kondicionieris nebija augstā vietā. Palūkojos uz pārējiem policistiem, uz Nostinu, kurš gatavojās doties projām.

“Labi,” sacīja. “Tu zini šito rajonu?”

“Nu,” Korvija noteica, “tas ir tā patālu no visas pilsētas, saproti? Šī pat nav īsti Bešela. Mans rajons ir Lestova. Saņēmuši zvanu, viņi izsauca arī dažus no mums. Bet pirms pāris gadiem es te dabūju pastaigāt, tā ka mazliet zinu.”

Pati Lestova bija gandrīz vai piepilsēta, atradās kādus sešus kilometrus no pilsētas centra, un mēs bijām vēl uz dienvidiem no tās, otrpus Jovičas tiltam uz zemes gabaliņa starp Bulkjas šaurumu un upi pie pašas grīvas, kur tā ietecēja jūrā. Kordvenna teorētiski bija sala, taču tik tuvu zemei, un, pateicoties rūpniecības atliekām, tik cieši ar to saistīta, ka parasti neviens to neuzskatīja par salu. Tur bija guļamrajoni, noliktavas un lētas bodītes, kuras saistīja nebeidzamā virknē saskricelēti grafi. Tā bija gana tālu no Bešelas sirds, lai to būtu viegli aizmirst, atšķirībā no centrālākiem graustu rajoniem.

“Cik ilgi tu te patrulēji?” pajautāja Korvijai.

“Parastos sešus mēnešus. Bija viss, ko varētu sagaidīt: ielu zādzības, apnarkojušies siči, kas klapēja cits citu, narkotikas, prostitūcija.”

“Slepkavības?”

“Manā laikā bija divas vai trīs. Saistībā ar narkotikām. Lielākoties līdz tam gan nenonāk: bandas tīri labi pieprot cita citu sodīt, neiesaistot ārkārtas dienestus.”

“Tad tagad kāds ir salaidis dēli.”

“Jā. Vai arī viņam ir vienalga.”

“Labi,” es teicu. “Gribu, lai tu pieslēdzies šai lietai. Pie kā tu šobrīd strādā?”

“Nekā tāda, kas nevarētu pagaidīt.”

“Gribu, lai uz brīdi pārnāc pie manis. Tev te vēl ir kādi pazīstamie?” Viņa savilka lūpas urskulī. “Ja vari, atrodi viņus; ja ne, parunā ar vietējiem, uzzini, kas čivina viņiem. Gribu, lai esi ielās. Apstaigā rajonu, paklausies, ko cilvēki stāsta — kā šo vietu sauca?”

“Pokostciems.” Viņa pasmejās bez humora ēnas; es pacēlu uzaci.

“Nuja, bez ciema neiztikt,” sacīju. “Paskaties, ko vari uzrakt.”

“Manam komisāram tas nepatiks.”

“Es to nokārtošu. Bašazins, ja?”

“Tu mani pārņemi? Tad es tieku pārcelta?”

“Pagaidām vēl nekā to nesauksim. Šobrīd es tikai lūdzu, lai tu pievērsies šai lietai. Un atbildi pa tiešo man.” Iedevu viņai sava mobilā un biroja telefona numuru. “Kordvennas jaukumus varēsi man izrādīt vēlāk. Un...” Palūkojos uz Nostinu. Viņa to pamanīja. “Vienkārši turi acis vaļā.”

“Viņam droši vien ir taisnība. Visticamāk, tas bija kāds pārdrošs sadists, bos.”

“Visticamāk. Noskaidrosim, kāpēc viņa tā rūpējās par matu veselību.”

Mūsu iecirknī policistu instinktām bija savs iekšējais rangs. Visi zinājām, ka komisārs Kerevans savos patrulēšanas gados ar dažām lietām tika galā, sekodams pavedieniem, kuri it nemaz nebija loģiski, savukārt vecākajam inspektoram Markobergam nebija nevienas šādi atrisinātas lietas, un viņa visnotaļ labie rezultāti drīzāk bija skaidrojami ar ieguldīto darbu. Sīkās, neizskaidrojamās nojautas mēs nekad nesaucām par “paredzējumiem”, baidoties piesaistīt Visuma uzmanību. Bet tās eksistēja, un katras tādas parādīšanās tuvumu varēja nojaust, redzot, kā detektīvs noskūpst pirkstus un pieskaras sev pie krūtīm vietā, kur teorētiski karātos neizskaidrojamās iedvesmas aizbildnim Varšam velētīs medaljons.

Kad policistiem Šuškilam un Brjamivam pajautāju, kāpēc viņi pārvietoja matraci, viņi bija pārsteigti, tad sāka taisnoties un visbeidzot vienkārši saīga. Ierakstīju to ziņojumā. Ja viņi būtu atvainojušies, es nebūtu uz to uzstājis. Nepatīkami bieži nākas redzēt policistu zābaku pēdas asiņu

paliekās, izsmērētus un neizmantojamus pirkstu nospiedumus, sabojātus vai pazaudētus DNS paraugus.

Pie atklātā pagalma malām bija sanākusi neliela žurnālistu grupiņa. Petrus Kāviņutur, Valdiris Mohli, jauns puisis, vārdā Rekhauzs, un vēl daži citi.

“Inspektor!” “Inspektor Borlū!” Pat: “Tjador!”

Lielākā daļa preses pārstāvju vienmēr bija pieklājīgi un manus ieteikumus attiecībā uz lietām, par kurām viņiem būtu labāk paklusēt, uztvēra draudzīgi. Taču dažos pēdējos gados bija parādījušās jaunas un agresīvākas, pēc skandāliem vairāk kāras avīzes, kuras bija iedvesmojušās no un dažkārt arī piederēja britiem un ziemeļamerikāņiem. Tādas pārmaiņas bija neizbēgamas, un mūsu vecie vietējie laikraksti patiešām bija vai nu prasti, vai neizturami garlaicīgi. Nepatīkamākā bija nevis tieksme pēc sensācijām vai pat jauno mediju žurnālistu kaitinošā uzvedība, bet gan viņu paradums uzcītīgi sekot vēl pirms viņu dzimšanas uzrakstītam scenārijam. Piemēram, Rekhauzs, kurš rakstīja nedēļas laikrakstam “Rejal!” Viņam taču nebija obligāti sacīt: “Sabiedrībai ir tiesības zināt!”, kā viņš mēdza to darīt brīžos, kad nelika mani mierā, prasot faktus, kurus, kā viņš zināja, es nevarēju dot, vai mēģināja piekukuļot zemāka ranga policistus, kas viņam reizēm arī izdevās.

Kad viņš to teica pirmoreiz, es Rekhauzu pat nesapratu. Bešliešu valodā vārds “tiesības” ir gana daudznozīmīgs, lai tam nebūtu viņa iecerētās kategoriskās pieskaņas. Lai saprastu šo frāzi, man nācās galvā to pārtulkot uz angļu valodu, kuru zinu pieņemami labā līmenī. Viņa uzticība klišejām bija stiprāka par nepieciešamību sazināties. Iespējams, viņš nebūtu bijis mierā, līdz es nesāktu rūkt atiežtiem zobiem, saucot viņu par maitasputnu, asinssūcēju.

“Jūs zināt, ko es teikšu,” sacīju viņiem. Mūs šķīra policijas lenta. “Preses konference notiks šopēcpusdien Īpaši smago noziegumu izmeklēšanas centrā.”

“Cikos?” Kāds mani nofotografēja.

“Jūs par to informēs, Petrus.”

Rekhauzs pateica kaut ko, ko es ignorēju. Pagriezies es varēju redzēt pāri pagalmam līdz Ginterštrāses galam, kuram apkārt slējās

netīras ķieģeļu ēkas. Atkritumi kustējās vējā. Šī vieta varēja būt jebkur. Lēnā gaitā, grīļīgi šūpodamās, man pretējā virzienā gāja pavecāka sieviete. Viņa pagrieza galvu un palūkojās uz mani. Mani pārsteidza šī kustība, un es notvēru viņas skatienu. Iedomājos, ka varbūt viņa vēlas man ko pateikt. Vienā skatienā novērtēju viņas drēbes, viņas gaitu, viņas izturēšanās un skatīšanās veidu.

Spējā pārsteigumā aptvēru, ka viņa nemaz neatrodas Ginterštrāsē un es nebūtu drīkstējis viņu ieraudzīt.

Piesarcis es nekavējoties aizgriezpos, un viņa tikpat strauji izdarīja tāpat. Pacēlu galvu pret lidmašīnu, kas gandrīz jau bija piezemējusies. Kad pēc dažām sekundēm atkal nolaidu skatienu, atmanīdams veco sievieti, kas smagiem soļiem gāja tālāk projām, es ņēmos uzmanīgi pētīt tuvējās un vietējās Ginterštrāses, šīs nolaistās zonas, ēku fasādes, lai neskatītos uz viņu, viņas svešo ielu.

Otrā nodaļa

NO POLICIJAS KONSTEBLA MAŠĪNAS IZKĀPU ziemeļos no Lestovas, netālu no tilta. Apkaimi pazinu vāji. Protams, salā biju viesojies skolas laikā un arī šad tad pēc tam biju apmeklējis drupas, bet šejienes ieliņās patrulējis nebiju. Ievēribas cienīgo objektu rādītāji Lestovā bija piestiprināti kūkotavām un nelielām darbnīcām — sekoju zīmēm līdz tramvaja pieturai glītā laukumā. Gaidīju starp pansionātu ar smilšu pulksteņa logo un garšvielu veikaliņu, ap kuru gaisā bija jaušama kanēļa smarža.

Skārdaini šķindēdams, sliežu grambās drebēdams, pienāca tramvajs. Es tajā neapsēdos, lai arī vagonš bija pustukšs. Zināju, ka ceļā uz ziemeļiem, uz Bešelas centru, parādīsies citi pasažieri. Nostājos pie loga un lūkojos ārā, pilsētā, šajās nepazīstamajās ielās.

Tā sieviete grabažu kaudzē, kuru zem vecā matrača uzoda krāmu meklētāji... Pa mobilo piezvanīju Nostinam.

“Matracis tiek pārbaudīts?”

“Tā vajadzētu būt, bos.”

“Pārbaudiet. Ja pie lietas ir tikuši tehniķi, tad viss ir kārtībā, bet Brjamivs ar savu draudziņu varētu sajāt pat punktu teikuma beigās.” Varbūt šādu dzīvi viņa bija sākusi nesen. Varbūt, ja mēs būtu viņu atraduši nedēļu vēlāk, sievietes mati būtu elektriski blondi.

Šie upes piekrastes rajoni nav vienkārši, te daudzas ēkas ir veselu gadsimtu vai pat vairākus gadus simteņus vecas. Tramvajs brauca ar līkumu pa ieliņām, kur šķita, ka Bešela pietuvojas un izslejas — vismaz tā pilsētas puse, kurai cauri devāmies mēs. Šūpodamies ik pa laikam piebremzējam aiz mašīnām, kas bija šeit, un arī tām, kas bija citur. Tā

aizbraucām līdz šķērsvītrotai apkaimei. Bešelā te bija antikvariāti. Pārdošana tajos vedās labi, cik nu labi pēdējos gados šajā pilsētā bija vedies jebkam: lietotās mantas — dzimtas dārglietas, kuras cilvēki bija iznesuši no mājām un atdevuši par dažām bešmarkām —, bija tīras un sapostas.

Daži žurnālisti bija noskaņoti optimistiski. Kamēr partiju līderi Pilsētņēmā kļiedza cits uz citu tikpat neatlaidīgi kā vienmēr, daudzi jaunās paaudzes politiķi visās partijās strādāja kopā Bešelas labā. Slavas dziesmas rosināja ikviens ārvalstu investīciju piliens — un, visiem par pārsteigumu, kaut kas te arī pilēja. Nesen Bešelā bija ievākušies pat daži augsto tehnoloģiju uzņēmumi, taču bija grūti noticēt, ka tas noticis, pateicoties pilsētas nesenajai muļķīgajai reklāmas kampaņai, kurā tā tika dēvēta par “Silīcija estuāru”.

Izkāpu pie karaļa Vala pieminekļa. Centrs bija cilvēku pilns: ik pa laikam man nācās apstāties, atvainoties pilsētniekiem un vietējiem tūristiem un uzmanīgi atmanīt tos citus, līdz nonācu pie Īpaši smago noziegumu izmeklēšanas centra stūrainās betona ēkas. Bešeliēšu gidi ganīja divas tūristu grupiņas. Nostājos uz kāpnēm un palūkojos lejup uz Uropaštrāsi. Bija nepieciešami vairāki mēģinājumi, lai zvans savienotos.

“Korvija?”

“Bos?”

“Tu pazīsti to rajonu: ir kāda iespēja, ka tur bija notikusi robežšķērsošana?”

Dažas sekundes klusuma.

“Nešķiet ticami. Tā puse lielākoties ir totāla. Un Pokostciems — viss tas projekts — noteikti ir totāls.”

“Bet daļa Ginterštrāses gan...”

“Jā, bet... Tuvākais šķērsvītrojums ir vairāku simtu metru attālumā. Viņi nebūtu varējuši...” Tas būtu bijis milzīgs risks no slepkavas vai slepkavu puses. “Man šķiet, ka mēs varētu to pieņemt kā iespēju,” viņa teica.

“Labi. Informē, kā tev sokas. Drīz piezvanišu.”

BIJU SAVĀCIS SAVU PĀRĒJO LIETU DOKUMENTUS, izkārtojis tos uz galda un tagad kādu laiku tos pārskatīju kā lidmašīna,

kas riņķo virs lidostas, gaidot atļauju nosēsties. Kādu sievieti bija līdz nāvei piekāvis viņas draugs, kuru mums joprojām nebija izdevies notvert par spīti veiktajiem pieprasījumiem un viņa pirkstu nospiedumu izplatīšanai lidostā. Tad Stjelims — vecs vīrs, kas bija pārsteidzis mājās iebrukšu narkomānu un saņēmis nāvējošu sitienu ar uzgriežņu atslēgu, ko iepriekš pats bija turējis rokās. Arī šo lietu nekādi neizdevās slēgt. Jauns vīrietis, vārdā Avids Avids, kuru kāds rasists bija nogāzis uz trotuāra, atspārdījis un atstājis ar asiņojošu galvu, uz sienas virs viņa uzrakstīdams “Ēbru mēsļš”. Šai lietā sastrādājos ar Īpašo lietu daļas kolēģi Šenvoju, kas jau kādu laiku pirms Avida slepkavības bija iefiltrējies pie Bešelas galēji labējiem.

Ramira Jaseka man piezvanīja, kad pie darba galda ēdu pusdienas. “Nupat pabeidzām pratināt tos pusaudžus, bos.”

“Un?”

“Jums vajadzētu priecāties, ka viņi nezina savas tiesības labāk, citādi pret Nostinu jau būtu izvirzītas apsūdzības.”

Saberzēju acis un noriju mutē esošo kumosu. “Ko viņš izdarīja?”

“Bariči draugs Sergevs sāka lekties, tāpēc Nostins viņam uzdeva dūres jautājumu tieši pa muti un pateica, ka tieši viņš ir galvenais aizdomās turamais.” Nolamājos. “Sitiens nebija ļoti spēcīgs, un man tad vismaz bija vieglāk *gudkopot*.” No angļu valodas bijām pievākuši vārdus *good cop* un *bad cop* un padarījuši tos par verbiem. Nostins bija no tiem policistiem, kas pārāk viegli pārslēdzas uz smagāku pratināšanas veidu. Ir daži aizdomās turamie, uz kuriem tādas metodes iedarbojas, tādi, kuriem vajag pratināšanas laikā nokrist pa trepēm, bet nīgri pusaugu košļātāji pie tiem nepieder.

“Lai nu kā, nekas slikts nav noticis,” sacīja Jaseka. “Viņu stāsti sakrīt. Visi četri bija ārā, starp tiem kokiem. Droši vien drusku nerātņojās. Tur viņi pavadīja vismaz pāris stundu. Kādubrīd — un neprasi precīzāk, jo neko vairāk par “joprojām bija tumšs” nedabūsi — viena no meitenēm ieraudzīja, kā zālītē iebrauc un skeitparka virzienā dodas tas furgoniņš. Viņa tam nepievērsa īpašu uzmanību, jo cilvēki tur ierodas dažādos dienas un nakts laikos, lai nokārtotu darišanas, atbrīvotos no

mantām un tā tālāk. Furgoniņš pabraukāja šurpu turpu, aizlaida garām skeitparkam, tad atgriezās. Pēc kāda laika ātri aizbrauca projām.”

“Ātri?”

Pierakstīju to bloknotā, vienlaikus mēģinādams ar otru roku atvērt e-pastu savā datorā. Savienojums pārtrūka ne vienu reizi vien. Lieli pielikumi un švaka sistēma.

“Jā. Furgoniņš brauca ātri, nesaudzēja amortizatorus. Tāpēc viņa pamanīja, ka tas brauc projām.”

“Apraksts?”

““Pelēks.” Par furgoniem viņa neko nezina.”

“Liec paskatīties fotogrāfijas, redzēsim, vai neatpazīs mašīnas modeli.”

“Tiks darīts, bos. Ziņošu, kā iet. Saskaņā ar Bariči teikto, kādu iemeslu vai darīšanu dēļ tur vēlāk parādījās vēl vismaz divas citas mašīnas vai furgoni.”

“Tas sarežģīs riepu nospiedumu analīzi.”

“Pēc kādu stundu ilgas čamdīšanās meitene par furgoniņu esot ieminējusies pārējiem un viņi aizgāja apskatīties, ja nu gadījumā tas kaut ko būtu izmetis. Reizēm tā varot dabūt vecus atskaņotājus, kurpes, grāmatas, visādus krāmus, kas tiek izsviesti ārā.”

“Un tā viņi atrada to sievieti.” Dažas no ziņām beidzot bija atvērušās. Viena no tām bija no mektehu fotogrāfa. Atvēru e-pastu un sāku caurskatīt bildes.

“Jā, tā viņi to atrada.”

KOMISĀRS GADLEMS IESAUCA MANI IEKŠĀ. Viņam bija raksturīgs kluss teatrālisms un manierīgs maigums, bet viņš vienmēr bija ļāvis man darīt, ko pats vēlos. Es apsēdos, kamēr viņš bakstījās pa klaviatūru un lamājās. Redzēju, ka ekrāna malai ir pielīmētas papīra lapiņas ar, šķiet, datubāzu parolēm.

“Tādad?” viņš noteica. “Dzīvojamo māju rajons?”

“Jā.”

“Kur tieši?”

“Dienvidos, piepilsētā. Jauna sieviete, dūrienu rētas. Viņa ir pie Šukmana.”

“Prostitūta?”

“Iespējams.”

“Iespējams,” viņš teica, pielika roku ausij. “Un tomēr. Dzirdu, dzirdu. Labi, turpiniet, sekojiet savai ožai. Bet pasakiet, ja jums kādreiz ienāks prātā padalīties ar tā “un tomēr” iemesliem, labi? Kas ir jūsu apakšinspektors?”

“Nostins. Un man palīdz arī patrolētāja. Korvija. Pirmās raudzes konsteble. Pazīst rajonu.”

“Viņas teritorija?” Pamāju. Gana tuvu.

“Kas vēl ir atvērts?”

“Uz mana galda?” Pastāstīju viņam. Komisārs pamāja. Neskatoties uz pārējām lietām, viņš ļāva man sekot Fulanai Meitenei.

“TAD TU REDZĒJI VISU?”

Bija gandrīz desmit vakarā, vairāk nekā četrdesmit stundas pēc upura atrašanas. Pie stūres bija Korvija — viņa ne mazākajā mērā necentās slēpt savu formastērpu, lai arī mēs braucām nemarkētā mašīnā. Devāmies pa Ginterštrāsei tuvām ielām. Pēdējoreiz mājās biju iegriezies ļoti vēlu iepriekšējā vakarā un šeit atgriezpos pēc vienatnē pavadīta rīta šajās pašās ielās.

Lielākajās ielās, tāpat kā dažviet citur, bija šķērsvītrotas daļas, bet tik tālu no centra lielākā daļa apkaimes bija totāla. Te bija dažas ēkas senajā Bešelas stilā, daži stāvi jumti un logi ar daudzām rūtīm, kas bieži bija izsistas — vairākas desmitgades vecas, kopā sastīķētas rūpnīcas un noliktavas. Arī tās, kas vēl darbojās, bija pustukšas. Fasādes aizsistas ar dēļiem. Pārtikas veikaliņi ar dzelonstieplēm priekšā. Vecāki grausti ar klasiskajā Bešelas stilā veidotām fasādēm. Dažas mājas bija pārņemtas un padarītas par baznīciņām vai narkomānu midzeņiem: dažas bija izdegušas un tā arī atstātas, atgādinot ar ogli neveikli uzzīmētas skices.

Rajons nebija pārpildīts, bet ne tuvu arī nebija tukšs. Ielās izgājušie cilvēki izskatījās kā ainavas daļa, it kā vienmēr būtu tur bijuši. Torīt viņu bija mazāk, bet ne daudz mazāk.

“Redzēji, kā Šukmans darbojas ar liķi?”

“Nē.” Skatījos uz vietām, kurām braucām garām, sekoju kartei.
“Terados tur pēc tam, kad viņš jau bija ticis galā.”

“Viegli nošķebina?” viņa jautāja.

“Nē.”

“Nu...” Viņa pasmaidīja un pagriezta mašīnu. “Tev nāktos to teikt, pat ja tā nebūtu taisnība.”

“Tiesa,” sacīju, lai arī tā bija taisnība.

Viņa norādīja uz objektiem, kas šeit skaitījās ievēribas cienīgi. Neteicu viņai, ka Kordvennā biju ieradies jau no rīta un biju izpētījis šīs pašas vietas.

Korvija nemēģināja slēpt savu policistes formu, jo tādējādi cilvēki, kuri mūs redzēja un citādi būtu varējuši nodomāt, ka vēlamies viņus notvert, zināja, ka tas nav mūsu nolūks; un tas, ka mēs nebraucām fin-gāli, kā paši saucām savas zilimelnās policijas mašīnas, atklāja, ka neesam arī ieradušies viņiem traucēt. Sarežģīta saziņa!

Lielākā daļa apkārtējo cilvēku bija Bešelā, tāpēc mēs viņus redzējām. Jau tā garlaicīgajiem, vienveidīgajiem fasoniem un krāsām, kas allaž bijušas raksturīgas bešelišu drēbēm — tā sauktajai pilsētas bezmodīgajai modei —, nabadzība bija atņēmusi arī pēdējo formu. Daži no izņēmumiem, kā sapratām, uzmetot ātru skatienu, atradās citur, tāpēc tos mēs atmanījām, bet arī gados jaunākie bešeliši bija krāsaināki, viņu drēbes izskatījās mākslinieciskākas nekā gados vecākiem cilvēkiem.

Lielākā daļa bešelišu vīriešu un sieviešu (to vispār ir nepieciešams teikt?) vienkārši pārvietojās no vienas vietas uz citu, no vēlas maiņas darbā uz mājām vai citām mājām, vai veikaliem. Tomēr tas, kā mēs vērojām garām slidošo ainavu, padarīja šo ģeogrāfiju draudīgu, un tajā bija manāms gana daudz apslēptu darbību, lai aizdomas nešķistu pilnīga paranoja.

“Šorīt atradu dažus vietējos, ar kuriem reiz biju runājusi,” sacīja Korvija. “Apjautājos, vai viņi ir ko dzirdējuši.” Viņa izveda mūs cauri tumšākai vietai, kur šķērsvītrojumu proporcija mainījās, un mēs kļū-sēdami stāvējām, līdz laternas ap mums atkal kļuva augstākas un atguva

pazīstamās jūgendstila šķautnes. To gaismā — iela, uz kuras atradāmie, perspektīvā aizvijās projām no mums, — bija redzamas sievietes, kas stāvēja pie sienām un pārdeva sevi. Mūsu tuvošanos viņas vēroja piesardzīgi. “Neko īpaši man neveicās,” teica Korvija.

Tajā agrākajā izgājienā viņai pat nebija līdzī fotogrāfijas. Tik agrā stundā bija jāiztiek ar likumīgajiem kontaktiem: alkohola veikalu pārdevējiem, vietējo baznīcīņu mācītājiem, dažiem no pēdējiem strādnieku priesteriem — veciem drošminiekiem ar sirpja un krusta tetovējumu uz bicepsiem un apakšdelma un bešeliestu valodā iztulkotu Gutjerresa, Raušēnbuša, Kanaāna Bananas darbu pilniem plauktiem. Lieveņu izsēdētāji. Korvijai bija izdevies tikai izprašāt viņus par Pokostciema notikumiem. Par slepkavību viņi bija dzirdējuši, taču neko vairāk nezināja.

Tagad mums bija fotogrāfija. To man bija iedevis Šukmans. Tiklīdz bijām izkāpuši no mašīnas, es to pacēlu; burtiski paplavināju gaisā, lai sievietes redzētu, ka esmu viņām kaut ko atvedis, ka mūsu apmeklējuma iemesls ir šī fotogrāfija, nevis viņu arests.

Dažas no viņām Korvija pazina. Viņas smēķēja un vēroja mūs. Bija auksts, un es brīnījās par viņu zeķēs tērptajām kājām tāpat kā visi pārējie, kuri viņas redzēja. Protams, mēs traucējām viņu darbam — daudzi garāmejošie vietējie palūkojās uz mums un atkal novērsās. Redzēju, kā piebremzē fingālis, braucot mums garām — droši vien viņi bija ievērojuši viegla aresta iespēju —, bet tad šoferis un pasažieris pamanīja Korvijas formastērpu un atkal uzdeva gāzi, pamādami mums sveicienu. Atmāju viņu aizmugurējām gaismām.

“Ko gribat?” noprasīja sieviete. Viņas zābaki bija augsti un lēti. Parādīju fotogrāfiju.

Fulanas Meitenes seja bija notīrīta. Rētas bija palikušas, zem krāsojuma bija redzami skrāpējumi. Viņi būtu varējuši visā pilnībā izņemt tos no attēla, bet rētu radītais šoks pratināšanā bija noderīgs. Fotogrāfija bija uzņemta, pirms sievietei tika noskūta galva. Viņa neizskatījās mierpilna. Viņa izskatījās nepacietīga.

“Nepazīstu viņu.” “Nepazīstu.” Neredzēju ātri aplsēptu atpazīšanu. Sievietes sanāca kopā lampas blāvajā gaismā, izbrīnot potenciālos

klientus, kas stāvēja uz tuvējās tumsas sliekšņa. Viņas palaida fotogrāfiju pa riņķi, dažas izteica kādu līdzjūtīgu vārdu, citas ne, bet Fulanu neatpazina nevienu.

“Kas noticis?” Pasniedzu jautātajai savu vizītkarti. Viņa bija tumsnēja, ar semītu vai turku asinīm. Bešēliski viņa runāja bez akcenta.

“Mēģinām to noskaidrot.”

“Mums būtu jāuztraucas?”

“Es...”

Tā kā neatbildēju uzreiz, ierunājās Korvija: “Mēs pateiksim, ja šķitīs, ka tev vajadzētu uztraukties, Saira.”

Apstājāmie pie jauniešu grupiņas, kas dzēra stipru vīnu pie biljarda zāles. Korvija ļāva tiem mazliet pakacināt viņu, tad iedeva fotogrāfiju.

“Kāpēc mēs te esam?” Jautājumu uzdevu klusām.

“Viņi ir zema līmeņa noziedznieki, bos,” sacīja Korvija. “Paskaties, kā viņi reaģē.” Bet, ja arī šie puisi kaut ko zināja, neko daudz viņi neatklāja. Bezkaislīgi atdeva fotogrāfiju un paņēma manu vizītkarti.

To pašu atkārtojām pie citiem bariņiem, pēc tam katrreiz vairākas minūtes nogaidot savā mašīnā pietiekami tālu no sarunas vietas, lai kāds nomākts grupas biedrs varētu atrast attaisnojumu mūs uzmeklēt un atklāt disidentisku informācijas kriptu, kas ļautu pa kādiem apvedceļiem nonākt pie ziņām par mirušo sievieti un viņas ģimeni. Neviens neatnāca. Vizītkarti iedevu daudziem un bloknotā ierakstīju to dažu cilvēku vārdus un aprakstus, kuriem Korvija ieteica pievērst uzmanību.

“Tie tā kā būtu visi, kurus es pazinu,” viņa teica. Daži vīrieši un sievietes viņu atpazina, bet neizskatījās, ka tas jebkādā veidā būtu ietekmējis viņas uzņēmšanu. Kad bijām vienisprātis, ka darbs ir galā, bija pāri diviem naktī. Pusmēness izskatījās izplūdis: pēc pēdējās sarunas bijām apstājušies ielā, kuru bija pametuši pat vēlākie gājēji.

“Par viņu joprojām nekas nav zināms.” Korvija bija pārsteigta.

“Sarunāšu, lai plakāti tiek izlikti arī šeit.”

“Tiešām, bos? Komisārs būs mierā?” Sarunājāmie klusētēm. Ieviju savus pirkstus stieplu sētas caurumos. Tā bija apvilktā laukumam, kurā rēgojās tikai betons un krūmāji.

“Jā,” sacīju. “Viņš netraucēs. Nekas daudz jau nav.”

“Tas liks norīkot vairākus cilvēkus uz dažām stundām, un viņš nebūs ar mieru... ne jau uz tādu...”

“Mums jāmēģina viņa identificēt. Pie dirsas, es pats tos salīmēšu.”
Varēju izsūtīt plakātus ikvienai pilsētas nodaļai. Kad uzzināsim viņas vārdu — ja Fulanas stāsts bija tāds, kā šobrīd intuitīvi domājām — mūsu nedaudzie resursi pazudīs pavisam. Mēs izmantojām mums doto brīvību, lai to iznīcinātu.

“Tu esi boss, bos.”

“Tā pa istam ne, bet šajā lietā uz laiciņu esmu.”

“Ejam?” Viņa norādīja uz mašīnu.

“Aizstaigāšu līdz tramvajam.”

“Nopietni? Nevajag, tas prasīs vairākas stundas.” Bet es ar rokas mājienu liku viņai doties projām. Gāju uz priekšu, fonā skanot tikai paša soļiem un kāda aprakuša sētas suņa rejām, gāju pretī vietai, kur izdzisa mūsu lampu pelēkais spīdums un mani izgaismoja svešais oranžais mirdzums.

SAVĀ LABORATORIJĀ ŠUKMANS bija rāmāks nekā ārpus tās. Tobrīd, kad viņš bija palūdzis mani atnākt, es runāju pa telefonu ar Jaseku, lūdzu viņai atsūtīt pusaudzū pratināšanas video no iepriekšējās dienas. Pie Šukmana, protams, bija auksts un gaiss bija ķimikāliju sasmacināts. Tumša un pamatīgi notašķīta koka šajā lielajā bezlogu telpā bija ne mazāk kā tērauda. Pie sienām karājās ziņojumu dēļi, kurus bija pārklājušas papīru biežņas.

Šķīta, ka visos istabu stūros un darbgaldu malās slapstās putekļi, bet vienreiz es izlaidu pirkstu cauri netīra paskata iedobei pie trauka ar stāvām malām, un tas palika tīrs. Traipi bija veci. Šukmans stāvēja tērauda secēšanas galda galā, no kura, apsegta ar viegli notraipītu palagu, bet skaidri saredzamām sejas aprisēm, mūsu Fulana gulēdama nolūkojās, kā mēs spriežam par viņu.

Paskatījos uz Hamziniču. Nojautu, ka viņš ir tikai mazliet vecāks par mirušo sievieti. Viņš stāvēja cieņpilnā tuvumā ar sakrustotām rokām.

Sagādīšanās pēc vai tīšām viņš atradās netālu no korķa dēļa, kur līdzās pastkartītēm un atgādinājumiem bija piestiprināta neliela, kičīgi izrotāta šahāda¹. Hamds Hamziničs bija tas, ko Avida Avida slepkavas būtu saukuši par “ēbru”. Mūsdienās šo apzīmējumu lielākoties izmantoja vecmodīgi cilvēki, rasisti vai paši šādi sauktie cilvēki kā apgrieztu provokāciju: viena no pazīstamākajām Bešelas hiphopa grupām saucās “E.W.A. — Ebrus With Attitude”.

Tīri tehniski šis vārds, protams, bija ārprātā neprecīzs apzīmējums vismaz pusei cilvēku, uz kuriem tas tika attiecināts. Bet jau vairāk nekā divsimt gadu — kopš tā laika, kad glābiņa meklējumos šeit no Balkāniem ieradās bēgļi, strauji paplašinādami pilsētas musulmaņu populāciju, — vārdam “ēbri”, šim senajam bešēliešu apzīmējumam ebrejiem, nācās kalpot arī jauno imigrantu apzīmēšanai, kļūstot par kolektīvu nosaukumu abām etniskajām grupām. Musulmaņu jaunpienācēji apmetās uz dzīvi vietās, kur Bešelā agrāk bija ebreju geto.

Pat pirms šo bēgļu ierašanās abu Bešelas minoritāšu kopienu nabadzīgie locekļi tradicionāli bija turējušies kopā, prieka vai baiļu mudināti, — atkarībā no attiecīgā brīža politiskā noskaņojuma. Tikai nedaudzi bešēlieši zina, ka mūsu tradicionālās anekdotes par vidējā bērna muļķību ceļas no gadsimtiem sena humoristiska dialoga starp Bešelas vecāko rabinu un galveno imamu attiecībā uz Bešelas Pareizticīgo baznīcas nesavaldību. Viņi bija vienisprātis, ka tai nepiemīt nedz vecākās ābramiskās reliģijas gudrība, nedz jaunākās spēks.

Lielu daļu Bešelas pastāvēšanas laika geto rajonos bija izplatītas *DöplirCaffé*: līdzās irētas musulmaņu un ebreju kafejnīcas, kur katrai iestādei bija sava lete un nošķirta halala un košera virtuve, bet viens nosaukums, zīme un galdiņu telpa bez nodalošās sienas. Tur nāca jauktas grupas, sveica abus saimniekus un sēdās kopā, sadaloties pa etniskajām robežām vien tāpēc, lai pasūtītu sev atļautos ēdienus no attiecīgās puses vai, brīvdomātāju gadījumā, uzkrītoši dotos pie pretējās letes vai abām divām. Tas, vai *DöplirCaffé* ir viena vai divas kafejnīcas, bija

¹ Ticības apliecinājums islāmā (“Nav cita dieva kā Dievs, un Muhameds ir Dieva ziņnesis”). Tas ir viens no pieciem islāma pilāriem, un musulmaņiem šie vārdi ir jāskaita ik dienas.

atkarīgs no jautātāja; nekustamo īpašumu nodokļa iekasētājiem tā vienmēr bija viena iestāde.

Tagad Bešelas geto bija tikai arhitekturāls, ne politisks veidojums: vecas, graustīgas mājas tur mijās ar šikām, atjaunotām ēkām, kas bija iespiestas starp ļoti atšķirīgām citvietām. Tomēr tas attiecās tikai uz pilsetu; tā nebija alegorija, un Hamds Hamziničs studiju laikā noteikti bija saskāries ar nepatīkamu attieksmi. Mans viedoklis par Šukmanu mazliet uzlabojās: biju pārsteigts, ka Hamziničs jūtas gana brīvi tāda vecuma un temperamenta vīrieša sabiedrībā, lai publiski eksponētu savu ticības apliecinājumu.

Fulanu Šukmans neatsedza. Viņa gulēja starp mums. Viņi bija kaut ko izdarījuši, lai viņa izskatītos kā aizmigusi.

“Nosūtīju tev ziņojumu pa e-pastu,” teica Šukmans. “Divdesmit četrus vai divdesmit piecus gadus veca. Visnotaļ labs vispārējais veselības stāvoklis, ja atskaita to, ka viņa ir mirusi. Nāves laiks: ap pusnakti iepriekšējā naktī, plus mīnus, protams. Nāves cēlonis — durtas brūces krūtīs. Kopā četras, no kurām viena caurdūrusi sirdi. Tas nav bijis nazis, bet nagla, ass papēdis vai kaut kas uz to pusi. Viņai ir arī nelāga rēta galvā un daudz dīvainu nobrāzumu.” Pacēlu skatienu. “Daži no tiem zem matiem. Saņēmusi sitienu pa deniņiem.” Viņš pavēcināja roku palēnītā atdarinājumā. “Trāpīja pa galvaskausa kreiso pusi. Es teiktu, ka no tā viņa zaudēja samaņu vai vismaz nokrita zemē un apdulla, bet durtais brūces pabeidza darbu.”

“Ar ko viņai tika sists? Pa galvu?”

“Kaut ko smagu un trulu. Laikam jau tā varētu būt arī gana liela dūre, bet es par to ļoti šaubos.” Viņš pavilka malā palaga stūri, prasmīgi atsegdams galvas sānu. Āda bija pēcnāves rētu neglītā krāsā. “Un, lūk.” Viņš aicināja mani pienākt tuvāk pie noskūtā skalpa.

Pietuvojos konservanta smaržai. Starp brūnajiem matu galiņiem varēja saskatīt vairākas aprētojušās dūrienu pēdas.

“Kas tās ir?”

“Nezinu,” viņš teica. “Dziļas nav. Manuprāt, kaut kas, uz kā viņa uzkrita.” Rētiņas bija aptuveni ādā iespiestas zīmuļa galviņas lielumā.

Tās noklāja galvu vairāk vai mazāk manas plaukstas platumā, neregulāri caurdurdamas ādu. Vietām tās virknējās dažus milimetrus garās rindās, centrā dziļākas nekā galos, kur kļuva neredzamas.

“Dzimumakta pēdas?”

“Nesenu nav. Tāpēc, ja viņa bija ielasmeita, tad problēmas varēja būt radījusi atteikšanās kaut ko darīt.” Es pamāju. Viņš pagaidīja. “Tagad mēs esam viņu nomazgājuši,” Šukmans beidzot turpināja. “Bet viņu klāja netīrumi, putekļi, zāles traipi, viss, ko vien bija iespējams sagaidīt no vietas, kur viņa gulēja. Un rūsa.”

“Rūsa?”

“Uz visa ķermeņa. Daudz nobrāzumu, iegriezumu, skrambu, lielākoties iegūtu pēc nāves. Un daudz rūsas.”

Atkal pamāju. Saraucu pieri. “Aizsargājoties iegūti ievainojumi?”

“Nē. Strauja un negaidīta uzbrukuma ievainojumi. Varbūt viņa bija uzgriezusi muguru. Uz ķermeņa ir vēl daudz nobrāzumu un tā tālāk.” Šukmans norādīja uz plēsuma rētām uz Fulanas ādas. “Atbilst iespējai, ka viņa vilkta pa zemi. Slepkavības parastās pēdas.”

Hamziničs atvēra muti, tad to aizvēra. Palūkojos uz viņu. Viņš skumji pašūpoja galvu: *Nekā*.

Trešā nodaļa

PLAKĀTI BIJA IZLĪMĒTI. Lielākoties netālu no vietas, kur tika atrasta Fulana, bet daži arī pilsētas galvenajās un tirdzniecības ielās, Kjezovā, Topisā un tamlīdzīgos rajonos. Vienu redzēju arī pie sava dzīvokļa.

Tas pat nebija ļoti tuvu centram. Es dzīvoju mazliet uz dienvidaustrumiem no vecpilsētas, priekšpēdējā stāva dzīvoklī sešstāvīgā blokmājā Vulkovštrāsē. Iela bija pamatīgi šķērsvītrotā — ēkas tajā stāvēja savrupās skupsnās. Brīžiem arhitektūra mainījās pat no mājas uz māju. Vietējās ēkas bija par vienu vai trim stāviem augstākas nekā citurienes celtnes, tāpēc Bešela ik pa laikam pacēlās augšup un jumtu ainava gandrīz atgādināja fortu ar šaujamlūkām.

Vulkovštrāses galā — tur to ieskaitu koka torņu ēnas, ja tādi tur būtu, — atrodas Debesbraukšanas baznīca. Tās logus sargā stieplu restes, tomēr dažas no vitražām ir saplēstas. Pāris reižu nedēļā laukumā pie baznīcas notiek zivju tirdziņš. Bieži mēdzu tur brokastot tirgotāju klaigu pavadījumā. Viņi stāvēja pie saviem ledus spaiņiem un dzīvo molusku galdiem, un pat jaunās sievietes, tur strādājot, pie galdiem ģērbās kā viņu vecāsmātes — nostalgiski fotogēniskas, ar trauklupatas krāsas lakatiņiem apsietiem matiem un pelēksarkani izrakstītiem priekšautiem, lai mazāk būtu redzami ķidāšanas atstātie traipi. Nezinu, vai tā patiešām bija, bet vīrieši uz bruģakmeņiem zem manis izskatījās nupat nokāpuši no kuģa, it kā vēl nebūtu nolikuši savu lomu pēc atgriešanās no jūras. Pircēji Bešelā nesteidzās, bet ostīja un taustīja preces.

No rītiem dažu metru attālumā no loga pa paceltām sliedēm garām pabrauca vilcieni. Tie nebija manā pilsētā. Es, protams, to nedariju, bet

būtu varējis ieskatīties vagonos — tik tuvu tie bija — un notvert ārzemju ceļotāju skatienus.

Viņi būtu redzējuši kalsnu agrīna pusmūža vīrieti ar halātu mugurā, rīta jogurtu un kafiju rokās, kas purinot atver laikrakstu — “Inkyistor” vai “Iy Déurnem”, vai notraipītu “Beszel Journal”, ja vēlējos izmantot iespēju pavingrināties angļu valodā. Parasti es biju viens, bet reizi pa reizei mājoklī varēja būt arī viena vai otra sieviete aptuveni manā vecumā. (Viena bija ekonomikas vēsturniece Bešelas Universitātē, bet otra rakstīja mākslas žurnālam. Viņas viena otru nepazīna, bet nebūtu pret to iebildušas.)

Kad izgāju no mājām, netālu no ārdurvīm mani no plakātu stenda vēroja Fulanas seja. Lai arī viņas acis bija aizvērtas, fotogrāfiju iecirknī bija apgriezuši un apstrādājuši tā, ka viņa neizskatījās mirusi, bet gan apdullusi. “Vai pazīstat šo sievieti?” plakāts taujāja. Fotogrāfija bija nodrukāta melnbalta uz matēta papīra. “Zvaniet Īpaši smago noziegumu nodaļai” un mūsu numurs. Plakāta atrašanās vieta varēja liecināt, ka vietējie policisti šeit ir ļoti efektīvi. Iespējams, plakāti bija izlīmēti visā apkaimē. Bet varbūt viņi zināja, kur es dzīvoju, un gribēja, lai lieku viņus mierā, tāpēc stratēģiski bija izvietājuši vienu vai divus tieši manām acīm domātus plakātus.

Līdz Īpaši smago noziegumu nodaļas iecirknim bija pāris kilometru. Gāju kājām. Pagāju garām ķieģeļu arkām: augšā pa tām skrēja sliedes — tās bija citurienē, bet pamati dažām arkām bija šeit pat. Vietās, kuras es varēju redzēt, bija iekārtojušās nelielas bodītes un māksliniecišķiem grafiti izgreznoti skvoti. Bešelā šis bija kluss rajons, bet citurienē ielas bija cilvēku pilnas. Es viņus atmaniju, tomēr pagāja kāds laiks, līdz tiku viņiem garām. Pirms vēl biju nonācis pie sava pagrieziena uz Viakamiru, man pa mobilo piezvanīja Jaseka.

“Esam atraduši furgonu.”

IEKĀPU TAKSOMETRĀ, ar kuru saraustītā gaitā mēģinājām izsteigties cauri satiksmei. Mahestras tilts bija pārpildīts kā šeit, tā citur. Kamēr lēnām virzījāmies pretī rietumu krastam, vairākas minūtes varēju

aplūkot netīro upi, dūmus un netīros doku kuģus, kurus izgaismoja svešā krasta līnijas — apskaužama finanšu rajona — spoguļēku atstarotā gaisma. Bešelas velkoņi šūpojās dikā braucošo ūdens taksometru ķīļūdenī. Starp ēkām stāvēja šķībi novietots furgons. Tas neatradās stāvlaukumā, bet gan brīvā vietā starp importa-eksporta uzņēmumu un biroju ēku — sīkā laukumīnā, kas savienoja divas lielākas ielas un ko pildīja atkritumi un vilku izkārņījumi. Abus galus savienoja policijas lenta. Tas bija sīks pārkāpums, jo ieliņa bija pamatīgi šķērsvītrotā, bet to izmantoja reti, un šādos apstākļos ar lentu itin bieži tika apieti noteikumi. Apkārt braucamajam mīņājās mani kolēģi.

“Bos.” Tā bija Jaseka.

“Korvija ir ceļā?”

“Jā, es viņai paziņoju.” Jaseka neko neteica par to, ka biju savācis viņas apakšnieci. Viņa pieveda mani pie furgona. Tas bija vecs, pamatīgi cietis *Volksswagen* ļoti sliktā stāvoklī. Krāsa bija tuvāka baltai nekā pelēkai, bet netīrumi to bija padarījuši tumšāku.

“Esat beiguši noņemt pirkstu nospiedumus?” pajautāju. Uzvilku gumijas cimdus. Mektehi pamāja un turpināja darboties man apkārt.

“Furgons nebija aizslēgts,” teica Jaseka.

Atvēru durvis. Aptaustīju uzšķērsto polsterējumu. Pie paneļa karājās mantiņa — plastmasas svētais, kurš dejoja hula deju. Atvēru cimdu nodalījumu — tur atradās putekļi un ceļu karte sliktā stāvoklī. Atvēru karti, bet iekšā nebija nekā: tādi ielu plāni bešeliēšu braucējiem bija palīdzējuši jau daudzus gadus, un par šī izdevuma vecumu liecināja tas, ka tas bija melnbalts.

“Tad kā mēs zinām, ka tas ir īstais?”

Jaseka aizveda mani līdz aizmugures bagāžniekam un atrāva to vaļā. Ielūkojos iekšā, atkal uzejot netīrību, kā arī vecu smaku, kas gan neuzdzina šķērsmu dūšu. Rūsas tur bija ne mazāk kā pelējuma, neilona auklu un citu laika gaitā sakrātu krāmu. “Kas tas vispār ir?”

Pārcilāju mantas. Dažādi sīkumi. Šūpojās nezināma aparāta motorīņš. Bija arī salūzis televizors, neidentificējami štrunti un formu zaudējušas grabažas uz lupatu un putekļu gultas. Rūsas un oksīda kreveļu slāni.

“Redzi?” Jaseka norādīja uz traipiem uz grīdas. Ja nebūtu skatījies uzmanīgi, iespējams, būtu teicis, ka tā ir eļļa. “Mums piezvanīja pāris biroja darbinieki, lai paziņotu par pamestu furgonu. Policisti pamanīja, ka durvis nav aizslēgtas. Nezinu, vai viņi bija klausījušies ziņojumus vai arī vienkārši rūpīgi pārskata neatrisinātās lietas, bet jebkurā gadījumā mums ir paveicies.” Viens no paziņojumiem, kas iepriekšējā rītā tika nolasīts visām Bešelas patruļām, noteikti bija prasība izmeklēt jebkādas ziņas par pilsētā manītiem pelēkiem auto un pavēstīt par tiem ĪSNN. Mums paveicās, ka policisti nebija vienkārši pasaukuši savācējus. “Bet jā, viņi ieraudzīja kaut kādu draņķi uz grīdas un nodeva to analīzēm. Vēl pārbaudām, bet izskatās, ka tā ir Fulanas asins grupa. Drīz noskaidrosim atbilstību.”

Pieliecos, lai palūktos zem lūžņiem. Uzmanīgi tos pārcilāju, apvēlu uz sāniem. Mana roka kļuva sarkana. Citu pēc citas aplūkoju ikvienu grabažu, aptaustīdams katru atsevišķi, lai noteiktu tās svaru. Ar motorīņu būtu bijis iespējams iesist upurim, jo tam bija piestiprināta caurule: tās pamatne bija smaga un varēja kādu savainot. Tā gan neizskatījās ne apskādēta, ne asiņaina, ne matiem aplipusi. Man nešķita, ka tas varētu būt bijis slepkavības ierocis.

“Ārā neko neesat izņēmuši?”

“Nē, ne dokumentus, ne arī ko citu. Nekā te nebija. Nekā, izņemot šo te. Rezultātus saņemsim pēc dienas vai divām.”

“Tik daudz mēslu,” noteicu. Korvija bija klāt. Abos ieliņas galos minstinājās un mektehu darbā nolūkojās dažī garāmgājēji. “Pēdu trūkums problēmas neradis; to būs par daudz. Brīdī pateoretizēsim. Tātad — mūsu sievieti ar rūsu nosmērēja šitie krāmi. Viņa gulēja tur iekšā.” Traipi bija bijuši gan uz viņas sejas, gan ķermeņa, ne tikai uz rokām; viņa nebija mēģinājusi aizstumt bagāžnieka lūžņus projām no sevis vai pasargāt galvu. Kad tie sitās pret viņu, viņa jau bija furgonā bez samaņas vai mirusi.

“Kāpēc furgons braukāja apkārt ar visiem tiem sūdiem?” noprasiņa Korvija.

Līdz pēcpusdienai mēs jau bijām uzzinājuši furgona īpašnieka vārdu un adresi, un nākamajā rītā saņēmām arī apstiprinājumu, ka tās ir mūsu Fulanas asinis.

VĪRIEŠA VĀRDS BIJA MIKJAELS HURUŠČS. Viņš bija furgona trešais īpašnieks, vismaz oficiāli. Viņam bija iepriekšēja sodāmība, bija sēdējis par zādzību un divreiz par miesas bojājumu nodarīšanu. Pēdējā reize bija pirms četriem gadiem. Un — “Aha,” noteica Korvija, — viņš bija ticis cietumā arī par seksuālu pakalpojumu pirkšanu, kad civilajā tērpā policiste pieķēra viņu kādā prostitūtu pulcēšanās vietā. “Mēs zinām, ka viņš iet pie ielenēm.” Kopš tā laika Hurušcs policijas uzmanības lokā nebija nokļuvis, bet saskaņā ar steigā iegūtu informāciju naudu pelnīja, pārdodot dažādus niekus pilsētas daudzajos tirdziņos un trīs dienas nedēļā — arī kādā veikalā Mašlinā Bešelas rietumos.

Viņu mēs varējām saistīt ar furgonu, bet furgonu — ar Fulanu, taču vēlama bija tieša saikne. Aizgāju uz biroju un apskatīju saņemtas ziņas. Bija neliels progress Stjelima lietā, no komutatora bija pienākuši jaunumi par plakātiem un divi zvani. Mūsu telefonu pakalpojumu nodrošinātājs jau divus gadus bija solījis uzlabot sistēmu, lai būtu iespējams noteikt zvanītāju.

Daudzi, protams, bija zvanījuši un sacījušies, atpazīstam Fulanu, bet tikai nedaudzi — zvanus pieņemošie darbinieki pārsteidzoši precīzi prata atfiltrēt trakos un kaitnieciski noskaņotos cilvēkus —, tikai nedaudzi līdz šim saņemtie zvani šķita tālākas izpētes vērti. Vienā bija teikts, ka mirusi ir bijusi jurista palīdzē nelielā praksē Gjedaras rajonā, kas nebija redzēta dienām ilgi, savukārt cita zvanītāja anonīma balss apgalvoja: “Tā ir mauķele Rosina “Lūpiņa”, un neko citu jūs no manis neuzzināsi.” Policisti bija sākuši pārbaudīt šo informāciju.

Pateicu komisāram Gadlemam, ka vēlos doties pie Hurušča un parunāt ar viņu paša mājās, lai panāktu sadarbību un mēģinātu brīvprātīgi iegūt pirkstu nospiedumus un siekalu paraugus. Un arī tāpēc, lai redzētu viņa reakciju. Ja viņš atteiktos sadarbīties, mēs varētu dabūt pavēsti, kas ļautu neizlaist Hurušču no acīm.

“Labi,” sacīja Gadlems. “Bet netērēsim laiku. Ja viņš atsakās sadarbīties, ieliekam viņu *segystre*, lai ir uz vietas.”

Es nelabrāt izmantoju šo iespēju, kuru mums sniedza Bešelas likumi. *Segystre* jeb pusarests ļāva uz sešām stundām sākotnējai pratināšanai

apcietinājumā pret paša gribu paturēt liecinieku vai “saistītu personu”. Izmantojot šo iespēju, mēs nedrīkstējām iegūt ne fiziskus pierādījumus, ne — vismaz oficiāli — izdarīt secinājumus no viņu nesadarbošanās vai klusēšanas. Parasti *segyestre* tika izmantots, lai iegūtu atzišanos no aizdomās turētajiem, kuru arestēšanai trūka pierādījumu. Reizēm tas bija arī noderīgs laika novilcināšanas paņēmiens cilvēkiem, kuri, mūsaprāt, varēja mēģināt aizbēgt. Bet zvērinātie un juristi bija sākuši izrādīt neapmierinātību ar šo paņēmienu, un pusarestētie, kuri neatzinās, vēlāk parasti bija labākā pozīcijā, jo mēs bijām izrādījuši pārlieku kāri uz arestu. Bet Gadlems bija vecmodīgs, viņam bija vienalga, un man bija dots rīkojums.

Hurušcs strādāja vienā no vairākiem pusaktīvajiem uzņēmumiem ekonomiski ne pārāk spožā pilsētas daļā. Ieradāmie tur lielā steigā, jo vietējie policisti nezin kādā veidā bija uzzinājuši, ka šobrīd Hurušcs ir atrodams tieši tur.

Izvilkām viņu no otrā stāva biroja — pārlieku siltas, putekļu pilnas telpas, kur uz sienām starp kartotēku skapīšiem greznojās rūpnīcu kalendāri un izbalējušas uzlīmes. Viņa palīdzē muļķīgi blenza uz mums un pārcilāja mantas uz galda, līdz mēs aizvedām Hurušču sev līdz.

Viņš zināja, kas es esmu, vēl pirms uz sliekšņa bija parādījusies Korvija vai kāds cits policists. Viņš bija vai bija bijis gana liels profesionālis, lai zinātu, ka, neraugoties uz mūsu uzvedību, viņš netiek arestēts un var atteikties nākt mums līdz. Tad man būtu vajadzējis paklausīt Gadlemam un izmantot *segyestre* iespēju. Brīdi pēc mūsu pamanīšanas — tikmēr Hurušcs sastinga, it kā apsvērtu iespēju bēgt, bet kurp gan? — viņš jau devās mums līdz lejup pa ļodzīgajām dzelzs kāpnēm, kas stiepās gar ēkas sienu un bija vienīgā ieeja birojā. Nodevu ziņu pa rāciju, liekot atkāpties bruņotajiem policistiem, kas mūs gaidīja ārā. Tos viņš tā arī neieraudzīja.

Hurušcs bija tukli muskuļots vīrietis rūtainā krekļā, kas izskatījās tikpat putekļains un izbalējis kā biroja sienas. Pratināšanas telpā viņš vienkārši noskatījās uz mani no otras galda puses. Jaseka sēdēja, Korvija stāvēja — viņai bija pieteikts nerunāt, tikai skatīties. Es staigāju. Mēs neko neierakstījām. Šī nebija pratināšana, vismaz teorētiski ne.

“Tu zini, kāpēc te atrodi, Mikjael?”

“Nav ne jausmas?”

“Tu zini, kur ir tavs furgons?”

Viņš strauji pacēla skatienu un palūkojās uz mani. Viņa balss izmaiņās, pēkšņi kļuva cerīga.

“Tad tāpēc es te esmu?” viņš beidzot noprasīja. “Furgona dēļ?” Viņš piebilda “ha” un pastūmās mazliet dziļāk krēslā. Joprojām piesardzīgs, bet mazliet atslābinājies. “Jūs to atradāt? *Tas ir...*”

“Atradām?”

“Man to nozaga. Pirms trim dienām. Jūs atradāt? To furgonu? Jēziņ. Kas tur... Jūs to atradāt? Varu dabūt atpakaļ? Kas noticis?”

Paskatījies uz Jaseku. Viņa piecēlās un iečukstēja man ausī, tad atkal apsēdās un atsāka novērot Hurušču.

“Jā, tāpēc tu esi šeit, Mikjael,” es sacīju. “Kāpēc tad, tavuprāt? Vispār nē, nerādi uz mani, Mikjael, un aizver muti, līdz nelikšu tev to atvēr; es negribu zināt. Tātad tā, Mikjael. Tādam cilvēkam kā tu — kurjeram — furgons ir vajadzīgs. Par sava auto pazušānu ziņojis tu neesi.” Ātri palūkojos uz Jaseku. *Mēs par to esam pārliecināti?* Viņa pamāja. “Tu neesi ziņojis par tā nozagšanu. Nu, es varu saprast, ka personiskā līmenī tā lūžņa — un es uzsvēršu, ka tas ir lūznis, — zaudēšana tevi īpaši smagi neskar. Tomēr man interesanti — es nevaru saprast, kas tevi atturēja no ziņošanas mums un arī taviem apdrošinātājiem, ja reiz tas tika nozagts. Kā tu vari darīt savu darbu bez furgona?”

Huruščs paraustīja plecus. “Nesanāca tam pieķerties. Taisījos. Bija darba pilnas rokas...”

“Mēs zinām, cik tev pilnas rokas, Mik, bet es tev jautāju, kāpēc tu neziņoji par furgona pazušānu.”

“Nesanāca tam pieķerties. Tiešām, velns parāvis, tur nav nekā dīvaina...”

“Trīs dienas?”

“Tad jūs to atradāt? Kas ar to notika? Tas kaut kam tika izmantots, vai ne? Kam tas tika izmantots?”

“Tu pazīsti šo sievieti? Kur tu biji otrdienas vakarā, Mik?”